

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 742/2017
11.04.2017. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија Љубице Милутиновић, председника већа, Јасминке Станојевић и Биљане Драгојевић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Милош Стокић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Драги Јабланов, адвокат из ..., ради делимичног лишења родитељског права, одлучујући о ревизији тужиле, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 672/16 од 07.12.2016. године, на седници одржаној 11.04.2017. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж2 672/16 од 07.12.2016. године и пресуда Основног суда у Руми П2 226/16 од 06.09.2016. године, и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Руми П2 226/16 од 06.09.2016. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев да се тужени делимично лиши родитељског права у делу одлучивања о питањима која битно утичу на живот мал. ВВ и то питањима везаним за упис у вртић, упис у школу, лечење (када је потребно хитно медицинско реаговање), путовање у иностранство, вађење путних исправе, пријаве и одјаве места пребивалишта, продужење важења путних исправа и личних исправа, тако да мајка АА може самостално и без његове сагласности као другог родитеља одлучивати о истима. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован предлог за издавање привремене мере да се дозволи тужили да без сагласности туженог може извршити одјаву и пријаву пребивалишта мал. ВВ. Ставом трећим изреке, одређено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 672/16 од 07.12.2016. године, одбијена је жалба тужиле и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену ревизију је благовремено изјавила тужилџа због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужени је дао одговор на ревизију.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11...55/14) па је нашао да је ревизија основана.

Према утврђеном чињеничном стању, правноснажном пресудом Основног суда у Руми П2 270/14 од 28.05.2015. године, разведен је брак парничних странака закључен дана 06.10.2012. године. Истом пресудом је утврђено да се мал. ВВ поверава мајци и законској заступници АА на самостално вршење родитељског права, одређен је лични однос и контакт између овде туженог и мал. ВВ (у ком погледу је ова одлука измењена пресудом Основног суда у Руми П2 279/15 која је постала правноснажна дана 17.03.2016. године) и висина издржавања у износу од 15.000,00 динара месечно које ће отац уплаћивати на рачун мајке, законске заступнице. Овим пресудама није утврђено пребивалиште мал. ВВ, већ је само уређен и констатован начин где ће је отац преузимати и враћати. Тужени (према налазу Центра за социјални рад), поседује све потребне квалитете неопходне за бригу и старање о детету, има подршку своје родитељске породице са којом има изграђене и зреле односе, стамбено и материјално је обезбеђен, редовно доприноси издржавању детета и мотивисан је да истраје у својој мотивацији, да изгради здрав однос са својим дететом. Мал. ВВ радо проводи време са туженим као оцем и његовом родитељском породицом, радује се сусретима са њима, а мајчино понашање не доприноси томе да се њивох однос ојача и продуби.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су применом правила о терету доказивања, имајући у виду мишљење Центра за социјални рад ..., одбили тужбени захтев и предлог за одређивање привремене мере, закључујући да тужилџа није активно учествовала у поступку, већ је поступала пасивно не предузимајући ниједну радњу како би доказала релевантне чињенице битне за доношење одлуке у овој правној ствари.

Наведени закључак нижестепених судова заснован само на правилима о терету доказивања из чл. 228 ЗПП се не може прихватити, јер у овој врсти спорова, сагласно чл.205 Породичног закона, суд може самостално утврђивати и оне чињенице које странке нису изнеле или доказале (истражно начело).

Применом истражног начела судови су прибавили мишљење Центра за социјални рад ..., али на околности које нису биле спорне међу странкама, а тичу се подобности туженог као родитеља да врши родитељско право. Оно што је спорно, с обзиром на захтев тужилџе у овој парници, је да ли тужени својим радњама онемогућава остваривање права која битно утичу на живот детета, међу којима је, у смислу чл. 78. став 4. Породичног закона, и право детета на пребивалиште, те да ли такво понашање може имати за последицу делимично лишење туженог родитељског права..

Одредбом члана 6. став 1. Породичног закона („Сл. гласник РС“ бр.18/05...6/2015) прописано је да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу деце. Најбољи интерес детета је један од комплементарних принципа који произлази из Конвенције о правима детета и представља правни стандард који је увек у првом плану када се одлучује о правима и интересима детета, а цени се према околностима сваког конкретног случаја. Родитељско право је изведено из дужности родитеља и постоји само у мери која је потребна за заштиту личности, права и интереса детета (чл.67. Породичног закона). Садржина родитељског права које се састоји од дужности старања о детету, чувања и подизања, васпитања и образовања, заступања и издржавања детета, као и управљања и располагања његовом имовином, регулисана је одредбама чл.68-74. наведеног закона, а суштина ових дужности и права родитеља је добробит и најбољи интерес детета. Ако родитељ злоупотребљава или грубо занемарује дужности, односно несавесно врши права или дужности из садржине родитељског права, може бити потпуно или делимично лишен родитељског права, под условима из чл.81, односно 82. истог закона.

Према чл. 4. Закона о пребивалишту и боравишту грађана („Сл. Гласник РС“ бр.87/11), пријаву и одјаву пребивалишта, односно пријаву и одјаву боравишта за малолетно лице или лице без пословне способности, подноси његов родитељ, односно старатељ или други законски заступник (став 2.). Ако родитељи немају исту адресу становања, пријаву и одјаву подноси један од родитеља уз сагласност другог родитеља или родитељ који у складу са законом самостално врши родитељско право (став 3.).

Наведене законске одредбе налажу да се у овој парници утврди да ли је и на који начин тужени онемогућио остваривање права детета, конкретно права детета на пребивалиште, од чега зависи оцена испуњености услова за лишење туженог родитељског права у траженом обиму. У недостатку приложених доказа, било је неопходно, применом истражног начела, прибавити доказ о евентуалном обраћању тужиље надлежним органима ради промене пребивалишта мал. детета странака, те да ли су надлежни органи промену пребивалишта детета условили појављивањем или сагласношћу другог родитеља и најзад, да ли је понашање туженог утицало на исход тог поступка.

У поновном поступку, првостепени суд ће, имајући у виду изнето употпунити чињенично стање, након чега ће у оквиру института лишења родитељског права, вредновати значај евентуалног противљења туженог промени пребивалишта за остваривање најбољег интереса мал. детета, те да ли у томе постоје елементи несавесног вршења родитељског права, које има за последицу и делимично лишење родитељског права у погледу питања која су од значаја за остваривање права детета прописаних законом, те ће, руководећи се најбољим интересом мал. детета странака, донети нову одлуку у овој правној ствари.

На основу изложеног применом члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Љубица Милутиновић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић